

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΚΟΥΠΡΗΝ

ΝΑΥΤΙΑΣΗ

3—

VI

Σημέρωσε.

Τὸ βατόρι ἄδειαιζε ἐμπορεύματα κ' ἐπιβάτες στην Ἐυπατόρεια, ὅταν ἀπ' τὴν ὑγρασία τῆς ἀγρινῆς ὀμίχλης ἢ Ἐλένη ξέπληθε σὸ κατὰστροφωμα τοῦ βαποριοῦ. Ἡ θάλασσα ἦταν ἥσυχη καὶ χαϊδιάρα. Ἀνάμεσα ἀπ' τὴν καταχνιά ἐρόδιζεν ὁ ἥλιος. Μιά μακρὰ γραμμὴ, μόλις κινεῖται πίσω ἀπ' τὴν ὀμίχλη, ὁ γιολός.

Μόλις τώρα, πὸν ἀγάλι ἀγάλια ἦρθ' ὁ νοῦς σὸ κεφάλι τῆς ὕστερα ἀπ' τὰ βάσινα τῆς περαμένης νύχτας, ἢ Ἐλένη ἔνοιωθ' ὅλη τὴ φρίκη τῆς σωματῆς πὸν τὴ βροῆκε. Θυμήθηκε τὸ βοηθὸ τοῦ πλοιάρχου, ὕστερον τὸ μαθητὴ καὶ ξανά τὸ βοηθό. Θυμήθηκε πόσο χοιτρά, πόσο συχαμερὰ μὲ τὴν ἀποτροπίαση τοῦ χοιτοσμέτου κτήρους, πὸν δὲν κρέβεται, τὴν ξεπροβόδιζ' ἀπ' τὴν χαμπίνα του ὁ ὀμορφονιὸς ἐκεῖνος. Κι' ἢ θυμωθὴ αὐτὴ ἦταν ἢ πὸν θαρεῖα γι' αὐτήνα.

Τὸ βατόρι ἔκανε τρεῖς ὥρες στὴ Σεβαστοῦπολι, ὥσπου νὰ ξεφορτώσει καὶ νὰ φορτώσει δέματα, βαρέλια, οἶδερο, κἀτι μαριμαρένιες πλάκες καὶ σακιά. Ἡ ὀμίχλη εἶχε πιά σκορπιστεῖ. Τὸ λαμπρὸ, στρογγυλὸ ἄκμαρι, περιτριγυρισμένο ἀπ' τοὺς κτήρινους γιολούς, πλάγιαζε ἀσάλευτο. Γοργά, ἄσπρα καὶ μαῦρα κότερα ὀργώνανε τὴν ὄψη του. Οἱ ἄσπρες βαρκοῦλες τοῦ στίλου μὲ τὸ στανὸ τοῦ Ἄη Ἀιτοῦ ζωγραφιστὸ στὴν πλώρη τους, γλιστροῦσαν πεταχτὰ ἀπάνω στὰ νερά. Οἱ πάντες μὲ τὰ γυμὰ λαιμὰ ἔλοι μαζί ἔλαμναν πιδέξια μὲ τὰ κοπιὰ στὰ χέρια.

Ἡ Ἐλένη βγήκε στὴ στεριά καὶ χωρὶς κ' ἢ ἴδια νὰ ξέρει τὸ γιατί, ἔκανε τὸ γῦρο τῆς πολιτείας μὲ τὸ τοῦμ. Ἡ περὶνεια, ἄσπρη πολιτεία φαινότανε σὸν ἔρημη, σὰ νεκρὴ καὶ μοροῦνε κανεὶς νὰ νομίσει πὸς ἐκεῖ πέρα δὲ ζοῦσε κανένας παρὰ μόνον ἀξιωματικοὶ τοῦ ναυτικοῦ, ραδιες καὶ στρατιῶτες. Θάρρενε κανεὶς πὸς μόλις τὴν κινεῖται ὁ στρατός.

Ἡ Ἐλένη, καθισμένη σὸν δημαρχιακὸ κήπο, ἐκίταε ἀδιάφορα τὰ γρασιδία, τὶς φουρνιὲς καὶ τὰ κουρεμένα χαμόδεντρα κ' ὅμοια ἀδιάφορα ἄκουε τὴ μουσική πὸν ἔπαιζε σὸν κιόσκι. Κατὰ ξαναγύρισε σὸν βατόρι.

Τὸ βατόρι ξεκίνησε στὴ μιὰ. Μόλις τότες, ἀρσὺ ἀποφάνανε ἔλοι, ἢ Ἐλένη μπῆκε σὸν σαλόνι. Ἄδελά τῆς, ἔνα αἰσθημα ταπεινότης τὴν ἔκανε νὰ θέλει νὰ ἀποφύγει τὸν κόσμο καὶ νὰ γροῦεῖ τὴ μοναξιά. Καὶ ὕστερα ἀπ' τὸ γόημα χρειάστηκε πὸνς κόσμος νὰ νικήσει τὸν ἑαυτὸ τῆς καὶ νὰ βρεῖ σὸν κατὰστροφωμα. Ὅλο τὸνκαιρὸ, ὥσπου νὰ φτάσει τὸ βατόρι στὴ Γιάλια, ἔμενε ἀσάλευτη ἐκεῖ πέρα, καρφωμένη σὸν κἀθισμα μὲ τὸ πρόσωπο σκυμένο πάνω σὸν πλευρὸ τοῦ κατὰστροφώματος.

Ἀγάλι ἀγάλια ὄρχιζε νὰ ὑψώνεται ἀντίκρου ὁ χαμηλὸς γιολός. Λίγο-λίγο ξεχώριζαν τὰ πρόσινα χαμόδεντρα. Ἐνας ἀπ' τοὺς ἐπιβάτες, καθισμένος ἐκεῖ κοντὰ, διάβαζε τὸν «ὀδηγὸ» μὲ δυνατὴ φωνή, ξέπληθ-

δες γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν γύρω κ' ὠνόμαζε ἔνα-ἔνα ὅλα τ' ἀξιοθέατα τοῦ γιολοῦ, πὸν ξανοίγονταν μὲ τὸ πέρασμα τοῦ βαποριοῦ.

Ἡ Ἐλένη, ὀλίγε ἀδιάφορη γιὰ ὅ,τι γίνονταν γύρω, καθότανε οἰωπηλὴ, βυθισμένη στὴν ἀνάμνηση τῆς χρεσινῆς φρίκης καὶ θάρρενε πὸς τὴν εἶχαν θυθίσει οὐγκορη ἀπ' τὰ νύχια ὡς τὴν κορφή σὸν βρωμερὴ λάσπη. Ἡ περιάμορη θεὰ τῆς Κριμαϊκῆς παραλλας δὲν τῆς ἔκανε καμιά ἐπιτύωσι. Πλάγι τους ἔπλεε ὁ κάθος τῆς Φιολέντας, πορφυρὸς κ' ἀπίομος, μὲ τοὺς μυτεροὺς βράχους του ἔτοιμους νὰ κυλλίσουν στὴ θάλασσα. Μιὰν ἐποχὴ ἐκεῖ ἀπάνω στεκόνταν' ὁ ναὸς μιᾶς αἱματοχάρης θεᾶς πὸν τῆς ἐθνοῖαζαν ἀνθρώπους καὶ πὸν γιὰ χάρη τῆς πεισοῦσαν σὸν γκορεμὸ τὰ κορμιά τῶν αἰχμαλώτων. Πέρασε κ' ἢ Μπαλακλαβά, πὸν ἀπάνω τῆς μόλις ξεχώριζε ὁ Γενοβέζικος πύργος, κ' ὁ χρονοῦτος κάθος Ἄγια κ' ἢ κατσαρομάλλα ἢ Λάσπη κ' ὁ φάρος μὲ τὴ θυζαντινὴν ἐκκ.σιὰ πὸν στέκει ψηλὰ σὸν ἀπάνω σὸν δίσκου κ' οἱ πόριες τοῦ Μπατάρ πὸν στεφανώναν τὸ βουνό. Καὶ πέρα ἀπλώνονταν ἀνάμεσα στὴν πυκνὴ προαιόδα τὰ λευκὰ ἐξοχικὰ οὐπιάκια, οἱ πλοῦσιες βίλλες καὶ τὰ βουρῖσια τατάρικα χωριουδάκια μὲ ὀμαλὲς στέγες. Ἡ θάλασσα ἔλωνε τρυφερὰ γύρω ἀπ' τὸ βατόρι. Τὰ δειλίγια παίζανε ἀφρότισια.

Τὸ θαλασσινὸ ἀγεράκι ἀνάδιε δυνατὰ δροσερὰ μύρα καὶ σκορποῦσε χαρὰ. Τὴν Ἐλένη ὄμως δὲν τὴν ἔκανε νὰ χαρεῖ τίποτες. Τῆς φαινότανε πὸς ὄχι οἱ ἄνθρωποι, μὰ κάποιον ξένο, παροδύναμο κακὸ κ' ἀναγελαστικὸ τέρας πῆρε κ' ἐμόλυνε τὴ σάρκα τῆς. ἔθεθῆλωση τὶς σκέψεις τῆς, ἐσύντριψε τὴν περηφάνειά τῆς καὶ τῆς ἄρπαξε μιὰ γιὰ πάντα τὴν ἥσυχη χαρὰ τῆς ζωῆς πὸν τὴν μεσιάνει ἢ ἐμπιστοσύνη. Ἡ ἴδια δὲν ἤξερε τί νὰ κάνει καὶ οὐλογοῖζότανε γι' αὐτὸ ὅμοια ἀδιάφορα κ' ἄτονα, ὅπως κίταζε τὸ γιολο, τὸν ὄσανό, τὴ θάλασσα.

Τὸ ἄλλῃος εἶχε μαζεῖται ὄλο στὴν ἀριστερὴ πλευρὰ τοῦ κατὰστροφώματος. Μιὰ σιγμὴ ἢ Ἐλένη εἶδε τὸν βοηθὸ τοῦ πλοιάρχου. Μὰ ἐκεῖνος γοργὰ κούρητηκε ἀπ' τὰ μάτια τῆς φεύγοντας δειλὰ. Κι' ὡς τόσο ὄχι μόνον σὸν βλέμμα του, μὰ καὶ σὸν νευρικό ἀνατριχίασμα τοῦ κορμοῦ του—πὸν τὸ ξεχώρισε αὐτὴ καλὰ τὴν ὥρα πὸν γυροῦσε ἐκεῖνος τὴν πλάτη νὰ φύγει—ἢ Ἐλένη αἰσθάνθηκε ὅλη τὴν ἀηδία πὸν ἔρωτωθεν ἐκεῖνος γι' αὐτή. Κι' ἔνοιωσ' ἄκομα πὸς τώρα πιά αἰωνίως εἶναι δεμένη μ' αὐτόνα καὶ μαζί ὀλίγεδα ἀλλοιώτικη ἀπ' αὐτόν.

Πέρασαν τὴν Ἀλοῦπκα, μὲ τὰ πλατιά, προαιωπὰ παλάτια τῆς, μαυριτανικοῦ ρυθμοῦ καὶ μὲ τὸ πλοῦσιο πάρο, τ' ὀλοπράσινο, τὸ θαλλερὸ Μισχὸς, ἄσπρο σὸν σκαλισμένο ἀπὸ ζάχαρη, τὸ Ντιουλμπέρ καὶ τὴ «Χελιδονοφωλιὰ», κόκκινο, ἄσκημο σπῆτι μὲ πύργο κολλημένα στὴν ἄκρη τοῦ γκορεμοῦ, πὸν κρέμονται πάνω ἀπ' τὴ θάλασσα.

Ζυγώνανε στὴ Γιάλια. Στὸ κατὰστροφωμα ἦσαν σι-δαγμένα δέματα. Δὲν μοροῦσε κανεὶς νὰ κουνηθεῖ. Ἡ βία τοῦ κοπαδιοῦ, πὸν πιάνει τοὺς ἀνθρώπους πάντα σὸν ἀνέδασμα εἴτε σὸν κατέδασμα ἀπ' τὸ βατόρι, εἴτ' ἀπ' τὸ τράινο, ἔπιασε καὶ τώρα τοὺς ἐπιβάτες κ' ὄλοι γένηκαν βιαστικοὶ κ' ὄρχισαν νὰ

σπρώχνουν ὁ ἕνας τὸν ἄλλο. Τὴν Ἑλένην τὴν σπρώχνανε συγχρόνως, παιτοῦσαν τὰ πόδια καὶ τὸ ρούχο της. Ἐκείνη μῆτε γύριζε νὰ δεῖ. Τὴν εὐαδάνιζε ἡ ἰδέα πῶς θ' ἀνταμῶσει τὸν ἄντρα της, τὴν θὰ τοῦ πει, θάχει ὅλη τὴν ἰδίαν νὰ τοῦ τὰ πει ὅλα; τὴν θὰ κάνει ἐκεῖνος; θὰ τὴ συχαρέσει; θὰ θυμώσει; θὰ τὴ λυπηθεῖ; εἴτε θὰ τὴ διώξει σὰ μίαν ψεύτρα πὺν βγήκε ἀπ' τὸν δρόμο;

Κάθε φορὰ πὺν φανταζότανε τὴ στιγμή πὺν θάπερνε πὰ τὴν ἀπόφαση νὰ τοῦ ἀνοίξει ὅλη της τὴ φτωχὴ τὴν ὑβρισμένη ψυχὴ, γλώμιζε καὶ κλείνοντας τὰ μάτια ἀνάσαινε βασθεῖα. Τὸ πικρὸ πάροκ τῆς Ἐλεάνης, τὰ εὐγενικὰ χαλάσματα τοῦ μαρμαρένιου παλατιοῦ, τὰ παλάτια τῆς Λειβαθίας οἱ κανονικὲς κληματαριῆς στὰ βουνὰ καὶ τέλος ἡ πολιτεία στὰ πόδια τοῦ βουνοῦ, οἱ γροσοὶ τροῦλοι, τὰ λιγνά, λιγερά καὶ μαυριδερά κυταρίσια, ὅμοια μὲ μαῦρα σιενὰ ἰδωχίτιο ὁ πέτρινος μῦλος καὶ ἄπάνω του σὰν κοῦκλις οἱ ἰθροῦχοι, τὰ λῶγα, τ' ἀμάξια.

Τὸ βασθεῖο γύρισε ἀργὰ καὶ μὲ ποσοχὴ καὶ ἐρεθίσθηε πλάγι στὴν τροχουαία. Ἦν ἴδια στιγμή ἡ ἀθροῦπινη μάζα σὰν κοπάδι προβάτων χύθηκε ἀπ' τὴς ἀκάλεις στὴν προκυμαία, σπρώχνοντας, στίγγοντας πρὸς νὰ ποιωπεράσει, τῆς Ἑλένης τῆς ἐπροξενῶσω ἀηδία δι' αὐτὰ τὰ κόκκινα κούτελα τῶν ἀντρῶν, τ' ἀγένησια, κακὰ, βιαστικά μπουτραριωμένα γυναικεῖα πρόσωπα, τὰ ἰθροῦμένα γέρια καὶ οἱ ἀσπαγικὲς παλάμες. Καὶ τῆς φαινότανε πῶς μέσα στὸν καθένα ἀπ' τοὺς ἀθροῦπους αὐτοὺς πὺν γένησαν θεοειάγωικὲς καυμιὰν ἀνάγκη ἐξοῦσε ἴδιο καὶ ἀπαράλλαγο γήνηος σὰν καὶ ἐκεῖνο πὺν τὴν ἐπνίξε γιὰς τὴ νύχτα.

Μήλις ὕστερα ἀπὸ τὴν φάναν καὶ ἀδειασε τὸ κατὰστασια ζύγωσε καὶ αὐτὴ στὴ σκάλα καὶ εἶδε μὲ μίαν τὸν ἦντο της. Ὁ ἴδιος, ὅπως πάντα: μὲ τὴ γαλάζια πεταξοτὴ μπλοῦζα μὲ τὸν σιοσάδ νιακά τὴ ζωμένη μὲ πλατεῖα ζώνη, μὲ τὸ παρετενωμένιο πανταλόνι, μὲ τὸ πλατὶ τοῦ ἄσπρο καπέλο πὺν σὰν καὶ κείνοσσοῦσαν τότες ὅλοι οἱ σοσιαλδημοκρατικὲς κοινὲς, μὲ τὴ στρογγυλὴ κοιλίσια μὲ τὰ νουσαῖ ματομύλια νωμένα στὰ μάτια του, μὲ τὸν ἴδιο μοσσαμὺ ὕβασο στὸ σῶμα του ζωποῦτερο τῶρα ἀπ' τὸν ἥλιο πὺν ἔπεστε κιστάνιζον στὸ πρόσωπο του. "Ὁ!" αὐτὴ τῆς ἀνῆκαν μὲ μίαν τόσο γνάμια μὲ τὴν ἴδια ὄρα καὶ τόσον ἐντοινὰ καὶ διασάρασια. Καὶ μὲ στυμὴ ἠσπῆθηκε πὺν δὲν τὸν πληροῦσσε ἀπ' τὴ Σεβαστοπόλη πῶς αἰεῖνε μὲ νὰ πᾶντα, εἶσι ἀπλᾶ, δίγως λεπτιοῦσαι καὶ ξενήσασαι.

Μὲ ἐργῶνος τὴν εἶνε δεῖ πὺν καὶ τὴ μοσσοῦσαι κοινότηας τὸ γαλάζιο καὶ τὸ μασσοῦσαι του.

VII

Ἄρα τὴ νύχτα ἡ Ἑλένη ξύπνησε στὸ κρεββάτι της πῶς τὸ γύριζεν ἀπ' τὸ κρεββάτι τοῦ ἄντρα της ἕνα νυγτεῖνὸ ἰοαπεῖα. Δίγως ν' ἀνάψει τὴ λάμπρα πῶς καὶ ἐκάθησε στὸ κρεββάτι του κοντὰ στὰ πόδια του, εἶσι πὺν ὕβλις τὸν ἀνγίξε. Ἐκεῖνος σηκώθηκε ὕβλις τὴν ἐνοιωσε καὶ ἀσώτησε φοβισμένα.

—Τὴ ἔχεις, Ἑλένη, τὴ ἔπαιδες;

Ἡ σιωπὴ της ὅλη τὴν ἡμέρα τὸν εἶχε ταράζει παραπολὸν καὶ ὅσο καὶ ἂν τοῦ δικαιολογόντανε μὲ τὸν κερφάλοπο πὺν τὴν εὐαδάνιζε ὕστερα ἀπ' τὴ ναντι-

αση, ὡς τόσο ἐκεῖνος αἰσθανόντανε δι πῶσο ἀπ' ὅλα στὰ ἐκροῦβότανε κάποια σφοδρὰ εἶσε κάποιο μουσικό. Δὲν θέλησε νὰ τὴν ἐρωτήσῃ ὡς τόσο γιὰτὶ σολογιόβιτανε πῶς μὲ τὸν καιρὸ θὰ φανοῦν καὶ θὰ ἐξηγηθοῦν ὅλα. Τώρα ὅμως πὺν ἀπ' τὸν ὕπνο γύριζε στὴν κούφια σοφία τῆς ζωῆς, ἐνωσε ἀλάθεια κάποιον ἐκεῖ στὰ ὀλόβωθα τῆς ψυχῆς του, πῶς τὴ στιγμήν αὐτὴ ἐμελλε νὰ οὐμβεῖ καὶ θάβασσο, φριχτό, πὺν δὲν μπορεῖ νὰ ξαναγίνει μιά φορὰ ἀκόμα στὴ ζωὴ.

Τὰ δύο παραθύρια τῆς κάμαρας ἦταν ὀλάνοιχτα. Γλυκά, γαργαλιστικὰ μῦρα χοντότανε στὴν κάμαρα ἀπ' τὸν κῆπο. Στὸ πάροκ τῆς δημαρχίας ἔπαιζεν ἐργαστορὴ ὀρχήστρα καὶ οἱ ἦχοι ἔφταναν ὡς ἐκεῖ γλυκύτατοι καὶ θλιβεροί.

— Σέργιε, ἀκουσε τί θὰ σοῦ πῶ — εἶπεν ἡ Ἑλένη. "Ὁχι, ὄχι! Μὴν ἀνάβεις τὸ κερί — τοῦ εἶπε πάλι βιαστικά, νιόθοντας πῶς ἐκεῖνος ἀπλωσε καὶ πῆρε τὸ κοντὶ μὲ τὰ σπῆρια. "Ἐτοι θάνα καλλιτερο... δίγως φῶς... Ἐκεῖνο πὺν θὰ σοῦ πῶ εἶναι καὶ ἀουεῖνῆσιο καὶ θὰ μοῦ εἶναι ἀνωπόφορο. Μὰ ἔλα πὺν δὲν μπορῶ νὰ κάνω ἄλλοῶς... Πρέπει καὶ γὰρ νὰ σὲ δοκιμάσω... Συγγώρησέ με!

Μὲς στὸ σπῆριδι ἡ Ἑλένη μῆλις τὸν ἔδλεπε μὲ τὴν ἄσπρη τὴ νυχτικιά του. Ζητοῦσε πασατεῖντὰ τὸ ποτῆσι καὶ τὴν καρῶσα τοῦ νεροῦ καὶ ἡ Ἑλένη ἀκουσε πῶς τὰ γυάλινα δοχεῖα τρεμουλιαστὰ γυμνῶντανε τὸνα πᾶνω σὶ ἄλλο. "Ἦστερα ἀκουσε πῶς ἐκεῖνος κατᾶπνε μὲ δῖνα τὸ νερό.

— Πές, Ἑλένη, τῆς εἶπε πάλι σιγά.

— Ἄκου! Πές μου τί θάκανες, τί θάλλεγες ἂν ἐρχόμουν καὶ σὺλλεγα - Σέργιε, ἀγάπη μου, νὰ, ἐγώ, ἡ γυναῖκα σου, πὺν στὸν κόσμο δὲν ἀγάπησε κανένα παρὰ μόνον ἐσένα, πὺν δὲ θάγαπησῆε κανένα ἄλλο ἀπὸ σένα, σ' ἐπρόδωσα σήμερα; Καταλαβαίνεις τί λέω; Σ' ἐπρόδωσα σὶα σωστιά, ὡς τὸν τελευταῖο βαθμὸ πὺν μπορεῖ νὰ γίνει τέτοιο πρᾶμα ἀνάμεσα ἀντρός καὶ γυναικός. "Ὁχι, μὴ βιαστέεις νὰ μ' ἀπαντήσεις. Σ' ἐπρόδωσα ὄχι μουσικά, κρηγὰ, ἀλλὰ ἀθέλα μου, σὲ μιά στυμὴ πὺν δοῦθηκα στὴν ἐξουσία τῶν περιστατικῶν. Ὑπόθεσε ἄξασα... τὸ καριεῖσι μίαν ὕστερικῆς ἰδιοσυγκροσίας, ἕνα ξεγρωιστὸ ἀσυγκροῖητο πάθος, τέλος ἕσαν ἐκδίασμο ἀπὸ μέρους ἀνθρώπου μεθυσμένου... κανενὸς ἀξιομωτικῶ τοῦ πεζικοῦ... Ἀγαπημένε μου Σέργιε, δίγως ἔπεκρηγές καὶ ἀναβολές, δίγως νὰ μὲ σταματήσεις, ἀπάντησέ μου ἑσάστερα. Καὶ θυμῶσον ἀκόμα πῶς κάνοντας ἕνα τέτοιο πρᾶμα ἐγώ, οὔτε μιά στυμὴ ἔπαυα νὰ σ' ἀγαπῶ περισσότερο ἀπ' ὅτι ἐγὼ ἀκοιόβ.

Ἐκεῖνος αἰώπησε λίγες στυμῆς, σὰν καὶ νὰ ζητοῦσε βοήθη τὸ γέρι της, θέλησε νὰ τὸ σφίξει, μὰ ἐκεῖνη τὸ τῶσθηξε πῶσο.

— Δενίσα, μὴ κάνεις φόβο. Δὲν ξέρω τί νὰ σοῦ πῶ, δὲν ξέρω τίποτα. Γιατί, ἂν ἀγαποῦσες ἐὸν κάποιον, δὲ θὰ μ' ἐγελῶσες; δὲν εἶν' εἶσι; Θὰ ἐρχόσουν καὶ θὰ μὴλλεγες. «Σέργιε, εἰλασε καὶ οἱ δύο μας ἐλεῖθεροι καὶ τίμοι ἀνθρωποί. Τώρα ἐγὼ ἔπαυα νὰ σ' ἀγαπῶ. ἀγαπῶ ἕναν ἄλλο, συχώρα με... καὶ ὡς χωρίσομε». Τότες ἐγὼ θὰ φιλοῦσα τὸ γέρι σου ἀποχαλῶσῶσας σε καὶ θάλλεγα: «Σ' ἐδωμῶσῶσας

γὰ ὄχι μοῦ ἔδωκες. Εὐλόγημένο ἔτομά σου, ἐπι-
ρεφέ μου μονάχα νὰ φυλάγω τὴ φίλι σου.

— Ὅχι, ὄχι! δὲν εἶν' τὸ ἴδιο. Διόλου δὲν εἶναι...
Ἄν ἀγάπησα κανένα, μόνο ποῦ σ' ἐπρόδωσα πρόσω-
πα. Σ' ἐπρόδωσα γιατί; δὲν μποροῦν νὰ μὴ σὲ προ-
δώσω, γιατί δὲν ἔφταιγα.

— Ὡς τόσο ἐκεῖνος σοῦ ἄρεσε; Ἐνωσες μαζί
του τὴ γλῶσσα τῆς ἀγάπης;

— Μὰ ἔχι, ὄχι! Σέργιε, τὸ λέγω πὼς μόνο ἡ-
δέα βαθεῖα ἀφάνταστη ἀγάπη. Νά, πές μου. Ἄν λό-
γου χάριν, μ' ἐβίαζαν;

Τὴν τράβηξ' ἀπαλά σιμά του — ἐκεῖνη δὲ φρόν-
τισε νὰντισταθεῖ — καὶ τῆς εἶπε:

— Γιατί, Ἐλενίτσα, ἀγάπη μου, νὰ τὸ οὐλλογι-
στοῦμε ἓνα τέτοιο πράμα; Εἶναι τὸ ἴδιο σὰν νὰ μ'
ἀρωποῦσες ἂν ἤθελα πάρει νὰ σ' ἀγαπῶ τὴ στιγμή
ποῦ ἡ βλογιὰ ξαφνικά θὰ παραμόρφωση τὸ πρόσωπό
σου εἴτε τὸ τραῖνο θὰ σοῦκοθε τὸ πόδι. Ἔτσι καὶ
τόρα. Ἄν σ' ἐβίαζε κάποιος ἄλλος — Θεέ μου,
καὶ τί δὲν μπορεῖ νὰ συμβεῖ στήν τοιοτή μας τὴ
ζωή — ἐγὼ ἤθελα σὲ ἀγκαλιάσει ἤθελα ἀνομιπή-
σει τὸ κεφάλι σου στὸ στήθος μου, νά, σὰν καὶ τόρα,
κι' ἤθελα πεῖ: «Ἀγαπημένο μου, ἀδικημένο φτωχὸ
παιδί, νὰ ποῦ ἐγὼ σὲ λυπάμαι σὰν ἄντρας, σὰν ἀδελ-
φός, σὰ μονάρχικος φίλος, καὶ ξεπλύνω στήν καρδιά
σου τὴ μομπή μὲ τὰ φίλιά μου».

Ἔτσι μένανε σιωπηλοὶ πολλὴ ὥρα κι' ὕστερα
εἶπε πάλι ὁ Σέργιος:

— Πές μου τα ὅλα!

Καὶ κείνη ἄρχισε ἔτσι:

— Ὑπόθεσε... Μὰ θυμήσουν πάντα, Σέργιε, πὼς
ὅλα αὐτὰ εἶναι προῦποθέσεις... Ὑπόθεσε πὼς ἄ-
ξαφνα ἀπάνω στὸ βαπόρι μὲ εἶχε κυριέψει δόλιελα
ἡ ναυτίαση...

Καὶ σιγὰ σιγὰ τοῦ εἶπε ὅλα μὲ ὄλες τίς λεπτο-
μέρειες, ὅλα ποῦ εἶχαν γίνει κείνο τὸ βράδυ στὸ βα-
πόρι. Τοῦ εἶπε καὶ γιὰ τὸ συγκλονιστικὸ, γιὰ τὸ ἀ-
τελείτητο μαρτυρικὸ ἐκεῖνο σνατόσημα, ποῦ τὴν ἔ-
παιγε ὡς κερνήτη τὴν ὥρα καὶ ποῦ τὸ εἶχε πρωτο-
νώσει ἂν τὴ στιγμή ποῦ τὴν ἄγγιξε τὸ μαθητοῦδι
ἐκεῖνο μὲ τὸ μαϊμονοδίτικο μούτρο. Ὡς τόσο κάθε
λίγο καὶ λιγάκι τοῦ ξανάλεγε: «Ἀκούς! ὅλα αὐτὰ
εἶναι προῦποθέσεις! Μὴν τύχει καὶ πιστέψεις πὼς
ὅλ' αὐτὰ εἶχαν συμβεῖ σ' ἀλήθεια, εἶναι μόνο ἱπο-
θέσεις. Σοῦ ἱστορῶ τὰ πιὸ χειρότερα ποῦ μποροῦ
νὰ φανταστοῦ».

Μόλις σόπασε ἡ Ἐλένη, ὁ Σέργιος ἀρώτησε σιγὰ
καὶ μὲ κάποια ἐπισημότητα:

— Πάσι νὰ πεῖ ὅλα αὐτὰ γινήκανε; Στὰ σωστά;
Ὡς τόσο ἐγὼ δὲν ἔχω δικαίωμα οὔτε νὰ σὲ κατα-
κρίνω, μὰ οὔτε νὰ σὲ συχωρέσω. Σ' ὅλη αὐτὴ τὴν
ἱστορία εὐὸ φταῖς τόσο μόνο ὅσο θάφταιγες γιὰ ἓνα
κακὸ ὄνειρο ποῦ εἶδες στὸν ἔπνο σου. Δός μου τὸ
ζέρι σου!

— Ὡστε ὅλα αὐτὰ ἔχουν συμβεῖ, Δενίτσα;

— Νάι, ἀγάπη μου. Εἶμαι τόσο δυστυχισμένη,
τόσο βαθειὰ δυστυχισμένη! Σ' εὐχαριστῶ γιατί μ'
ἐπαρηγόρησες καὶ δὲ μοῦ τὴ θάρσιες τὴν καρδιά.
Γιὰ τὴ στιγμή αὐτὴ δὲν ξέρω πὼς θὰ σὲ πλη-
ρώσω στὴ ζωὴ μου.

Καὶ χύθηκε στὸ στήθος του κι' ἄρχισε νὰ κλαίει
κλάμα χαρᾶς μαζί καὶ πίκρας. Τὸ κορμί τῆς δλω
σπάραζε ἀπ' τοὺς λυγμούς, τὰ δάκρυά τῆς βρέχωνε
τὴν ἄσπρη νυχτικιά ἐκείνου. Ἐκεῖνος σιγὰ, ἀπαλά
καὶ τρυφερὰ τῆς χάιδεσε τὰ μαλλιά.

— Πλάγιασε, ἀγάπη μου, κοιμήσου, ξεκουράσου.
Τὴν ἀγῆ θὰ ξυπνήσεις χαρούμενη, κι' ὅλα θὰ σοῦ
γαίνονται σὰ μακρονὸ ὄνειρο.

Ἡ Ἐλένη πλάγιασε. Πέρασ' ἓνα τέταρτο τῆς ὥ-
ρας. Στὴν κάμαρα ἦταν ἀκόμα σκορπιωμένες οἱ μυ-
ροδιές ἀπ' τὸν κῆπο, γλυκὰ γλυκὰ, σὰν στὰ παρα-
μόδια, ἔφταναν ὡς ἐκεῖ οἱ ἤχοι τῆς ὀρχήστρας, μὰ
τ' ἀντιόγγνο δὲ μποροῦσε νὰ κλείσει μάτι. Κι' ἡ μιὰ
κι' ὁ ἄλλος πλαγιάζανε μὲ κλειστὰ τὰ μάτια καὶ δὲν
ἤθελαν νὰ σαλέγουν, νὰ κινηθοῦν, νὰ βήξουν, ν'
ἀνασάνουν, μὴν τύχει κι' ἀνησυχῆσει ὁ ἓνας τὸν ἄλλο,
ἀγκαλιὰ ὁ καθένας τοὺς ἤξερε πὼς κι' ὁ ἄλλος δὲν
κοιμάται.

Μὰ ἄξαφνα ὁ Σέργιος ἀνασηκώθηκε στὸ κρεβ-
βάτι του καὶ εἶπε φοβισμένα.

— Ἐλενίτσα! Καὶ τὸ παιδί;

Ἐκεῖνη ἄρχισε λιγάκι, κι' ὕστερα ἀπάντησε σιγὰ:

— Ἐσὺ θὰ τὸ μισοῦσες;

— Ὅχι, ἐκεῖνο δὲ θὰ ἤθελα μισῆσει. Τὰ παιδιά
εἶν' ὅλα ὄραϊα. σοῦ τὸ εἶχα εἶπει πολλὰς φορὰς αὐ-
τό, καὶ τὸ πιστεύω — καὶ τὸ πιστεύω ὄχι μονάχα
στὰ λόγια, μὰ μ' ὅλη μου τὴν ψυχὴ. — πὼς στήν ἄ-
γάπη τοῦ δικοῦ σου καὶ τοῦ ξένου παιδιοῦ διασώσῃ
δὲν ὑπάρχει διόλου. Ἐγὼ ἔλεγα πάντα πὼς ἡ ξε-
χωριστὴ ἀγάπη τῆς μητέρας εἶναι σκεδὸν ἐγκλημα-
τικὴ, πὼς ἡ μητέρα, ποῦ, γιὰ νὰ γλυτώσει τὸ παιδί
τὸ δικὸ τῆς ἀπ' τὴ θέρμη, εἶν' εἰσιμη, μὲ γαστρά. νὰ
καταστοῦσει γίλια ξένα, ἀγνωστα γιὰ κείνην παι-
διά, εἶναι κακούργα στὸ βάθος, ὅσο κι' ἂν εἶναι τέ-
λεια, ὅπως συνειθίζουν νὰ λένε, ἀγία μάννα. Τὸ
παιδί λοιπὸν ποῦ ἤθελε γεννηθεῖ ἀπὸ σένα σ' αὐτὴ
τὴν πεοίταση, θὰ ἦταν δικὸ μου παιδί. Ἀλλά Ἐλε-
νίτσα... Ὁ ἄνθρωπος αὐτός, σὴ ζωὴ του, θὰ εἶνε
βέβαια, γίλιες τέτοιες πεοίπειτες. Καὶ βέβαια θὰ
εἶναι γνωρισμένος ὡς ὄλες τίς φοιρῆτες ἀρρώστιας...
Ποὺς ξέρει... Μπορεῖ καὶ νὰ κλείνει μέσα στὸ
αἷμα του κληρονομικὸ ἀλκοὸλ, σφιλίδα... Ἐδῶ
εἶν' ὅλη ἡ φοιρῆ, Ἐλενίτσα!

— Ἐγὼ, ἐγὼ θὰ κάνω ὄχι θελήσεις, τοῦ ἀποκρί-
θηκε ἐκεῖνη κουρασμένη.

Καὶ πάλι φοβερὴ σιωπὴ, ποῦ βαστοῦσε πολλὴ πολλὴ
καιρὸ.

Μίλησε ξανά ἐκεῖνος δειλὰ:

— Ἐγὼ δὲ θέλω νὰ τὸ κρίνω. Πρέπει νὰν τόμο-
φογήσω πὼς μόνο ἓνα πράμα μὲ βασανίζει. Ἡ ἰδέα
πὼς εὐὸ ἔνωσες τὴ γλῶσσα, τὴ φωνικὴ ἡδονὴ τῆς ἀ-
γάπης ὄχι ἀπὸ μένα, μὰ ἀπὸ ἓνα τυχοδιώχτη. Ἀχ!
γιατί νὰ συμβεῖ τέτοιο πράμα; Ἄν δὲ σ' ἔπαιρα
κορῖτσι θὰ μοῦ ἦταν ἀδιάφορο... ματῶσα, αὐτὸ...
ἀγάπη μου — ἡ φωνὴ του ἦταν πασικλητικὴ καὶ
τρομαγμένη — πές μου, μπορεῖ ὅλο αὐτὸ καὶ νὰ μὴ
ἔγινε; Ἄν εἶν' εἶσι; Ἐσὺ θέλησες μόνο νὰ μὲ δε-
κιμάσεις;

Ἐκεῖνη γέλασε νευρικὰ.

— Τὸ σκέφτημες λοιπὸν στὰ σόθαρα πὼς μποροῦ-

σα ἐγὼ νὰ σὲ προδώσω ; Βέβαια ποῦ σ' ἐδοκίμασα μονάχα. Καὶ τώρα φτάνει πιά. Ἔχεις πιά δώσει ἐξετάσεις καὶ τώρα μπορεῖς νὰ κοιμηθεῖς ἤσυχα καὶ νάφισεις κι' ἐμένα νὰ κοιμηθῶ.

— Ὡστε αὐτὸ εἶν' ὄλο! ἀλήθεια; Ἀλήθεια, ἀγαπημένη μου, θεά μου, χρυσή μου, Ἐλενίτσα μου! Πῶς μ' ἔκανες νὰ χαρῶ, χὰ χὰ χὰ! Κι' ἐγὼ ὁ βλάκας σὲ εἶχα πιστέφει σχεδόν. Ὡστε δὲν εἶχε συμβεῖ τίποτα, Ἐλενίτσα ;

— Τίποτα, εἶπεν ἐκείνη ξηρά.

Ὁ Σέργιος γύρισ' ἀπ' τ' ἄλλο μέρος μὲς στὸ κρεβάτι του καὶ σὲ λίγο κοιμήθηκε.

Τὴν αὐγὴ ξύπνησε ἀπὸ κάποιον θόρυβο. Ἡ κάμαρα ἦταν φωτισμένη. Ἡ Ἐλένη χλωμή, ξαγρυπνισμένη, λιγνή, μὲ σκοτεινοὺς κύκλους γύρω στὰ κουρασμένα της μάτια, μὲ ξερά, οκασμένα χεῖλια ἐτελείωνε τὴν τουαλέττα της.

— Γιὰ ποῦ ετοιμάζομαι, χρυσή μου, τὴν ἀρώτῃσε φοβισμένος.

— Θὰ γυρίσω τώρα δά — τοῦ ἀποκρίθηκε — μού πόνεσε τὸ κεφάλι. Θὰ βρῶ νὰ κάνω ἕνα γυρόκι καὶ δὴ πλάγισώ ἕστερ' ἀπὸ τὸ πρόγευμα.

Ἐκεῖνος θυμήθηκε τὰ χτεσινὰ καὶ τῆς εἶπε ἀπλώνοντάς της τὸ χέρι.

— Πῶς μ' ἐτρομάξες χιὲς τὸ βράδυ, ἀγάπη μου, κακὴ γυναικούλα. Ἄν ἤξερες τί ἔκανες τὴν καρδιά μου. Μιά τέτοια φρίκη σ' ἔδωκε μὲς τὴ ζωὴ θάμνησε ἀνάμυσά μας. Καὶ μήτ' ἐγὼ μήτ' ἐσὺ δὲ δὴ μποροῦσαμε νὰ τὴν ξεχάσουμε. Ἄν εἶν' ἀλήθεια ; Ὁλ' αὐτὰ, ὁ βοηθὸς τοῦ πλοίαρχου τὸ μωθητούδι, ἡ ναυτίαση, ὅλ' αὐτὰ δὲν ἦταν παρὰ παραμύθια ποῦ τᾶβαλες ἐσὺ δὲν εἶν' ἔτσι ;

Ἐκείνη γύρισε καὶ τοῦ εἶπε ἤσυχα, θαναμάζοντας κι' ἡ ἴδια, πῶς, ἀντὶ, ποῦ πάντα ἦταν περήφανη γιὰ τὴν εὐλιχρίειά της, μποροῦσε τόσο γρηγορὰ κι' εὐκόλα νὰ πεῖ ψέμα.

— Βέβαια πῶς ἦταν παραμύθια. Τὸ μόνο ποῦ ἦταν ἀλήθεια εἶναι πῶς μιὰ κυρία σὴν καμπίνα ἰατροῦζε ἕνα τέτοιο πεισιπαικτό, ποῦ εἶχε γίνει σ' ἀλήθεια μιὰ φροσὰ σ' ἕνα βαπόρι. Ἡ ἱστορία αὐτὴ μὲ εἶπε συγκινηθεῖ τόσο πολὺ. Τόσο ἰστορικά θανατάματα τὴ θέση τῆς διαταγματέρας αὐτῆς γυναίκας ποῦ ἡ ἔπιπασε ἕνας σάβος υβρίε μου πᾶψε ἡ ἴδρα πῶς υποσῆσε νὰ μὲ μισήσεις ἂν γύναγε νὰ βοήθῃ σὴν θέση της ποῦ τᾶγασα... Μὰ τίποτα δόξα τῷ Θεῷ ἔλα πέρασεν.

— Βέβαια πέρασεν, εἶπεν ἐκεῖνος χαρούμενος κι' ὀλίγελα ἤσυχος. Θεέ μου! Καὶ σὺ τέλος, ἂν ἔφο ἀπὸ τὸ πῶμα εἶχε συμβεῖ, μήπως τάχα αὐτὸ δὴ μποροῦσε ν' ἀλλάξει τὴ θέση σου κοντὰ μου ; Τί ἀντοσιές !

Ἡ Ἐλένη βγήκε. Ἐκεῖνος ξανακλάγισε καὶ ξανακοιμήθηκε ὡς τις δέκα. Ἦσαν ἔντεκα κι' ἐκείνη δὲ γυροῦσε. Αὐτὸ τὸν ἔκανε ν' ἀνησυχεῖ. Τὸ μεσημέρι ἕνα παιδάκι ἀπὸ κάποιον ξενοδοχεῖο, μὲ πηλίμιον ραμμένο γύρω γύρω μὲ χρυσὰ γαλόνια καὶ μὲ χρυσὰ μουμιὰ στὸ ζακετάκι του μὲ τοὺς κλειστοὺς γιανκάδες, τοῦ ἔφερε ἕνα οἰνόμετρο γραμματάκι τῆς Ἐλένης.

«Μὲ τὸ βαπόρι ποῦ ἔφυγε στὶς ἐννιά ξαναγύρισα

στὴν Ὀδέσσα. Δὲ θέλω νὰ σοῦ κρύψω πῶς πηγαίνω στὸν Βασιοῦτινσκ, κι' ἐσὺ θὰ καπάλυθες, βέβαια, τὶ θὰ κἀνω ἐγὼ σ' ἔλη μου τὴ ζωὴ ἀπ' ἐδῶ κι' ἐμπρός. Ἦσουνα ὁ μόνος ἄντρας ποῦ ἀγάπησα καὶ μαζί ὁ τελευταῖος, γιατί ἡ ἀγάπη τοῦ ἀντρα γιὰ μένα πιά δὲν ὑπάρχει. Ἦσουνα ὁ πῶ ἀγγὸς καὶ ὁ πῶ τίμιος ἀπ' ὄλους τοὺς ἀνθρώπους ποῦ ἀπάντησα σὴν ζωὴ μου. Μὰ καὶ σὺν ξεσοκράστηκες ὄμοιος μὲ τοὺς ἄλλους, μικρός, ἐπιφάσης, ἰδιοκτητῆς σὴν ἀγάπη, ἄπιστος καὶ ταπεινωτικὰ ζουλιάρης. Ἄν ἀμφιβάλλω πῶς θὰ ξανασημαντηθῶ μαζί σου σὴν ἀγῶνα ποῦ θὰ εἶναι ὁ μόνος σκοπὸς τῆς ζωῆς μου. Σ' ἐξορκίζω στόνοιατῆς παλιὰς μας ἀγάπης, νὰ τελειώνουμε ἔτσι δίχως ἀνακρίσεις, δίχως ἐξηγήσεις, δίχως παραπόνα καὶ δοκιμὲς γιὰ συμφιλίωση. Ὁ ἴδιος τὸ ἔξοικος πῶς ἐγὼ δὲν ἀλλάζω τίς ἀποφάσεις μου.

Ἡ ἱστορία τοῦ βαποριοῦ εἶναι, βέβαια, πέσα ὡς πέσα παραμύθι. Ἐλένη».

(Ἀπ' τὸ ρούσσικο)

ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΝΟΝΙΔΗΣ

ΕΠΙΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΕΙΣ ΙΕΡΟΨΑΧΟΝ

Ἄν ἄλλος ἔχει τῶνομα, ἐσὺ ἔχεις τὴ χάρη ποῦ μὲ τὸν νάξο κελτικίδεις καὶ ψέλνεις τὸ τροπάρι καὶ μὲ τὸ ἴδιο ὄργανο ποῦ σοῦδωσεν ἡ φύσις καὶ ψάχνεις καὶ σφραῖνισαι καὶ βρισκεις ἀπατηρήσεις

ΕΙΣ ΔΗΛΩΤΑΣ ΜΕΤΑΛΛΙΟΥ

Θάρρη τὸ δωδεκάήμερο μὲ τοὺς Καλλικαντζάρους κι' εὐθύς σὸν τοὺς Λαζάρους
Θὰ ἰδῆς νὰ ἐγερωθῶν,
σαράντα ὑποψήφιοι
κι' ἅμα αἱ προσουσκέψεις των περατωθῶν
αἱ κρύφιοι,
πῶμα ὅπου φύγη—φύγη
ὦ Σιφτετήγη !

ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΧΑΧΑ

Ἐχασε τὰ πασχάλια του καὶ πῶς θὰ τοῦ τὰ βρῆ ; ἐκείνη ποῦ τοῦ τᾶκρυψε δὲν τοῦ τὰ μαρτυρεῖ.

Καὶ τώρα ἀπρωχάλωτος
καὶ νησιτικὸς αἰχμάλωτος

— τέτοιο μαρτύριο ποῦθενά δὲν ἔχει ἀκουστή ! —
περνᾶ ζωὴ ποῦ ἀτέλειωτη μοιάζει σαρκαστή !

ΣΕ ΜΙΑ ΠΑΡΑΜΥΘΟΥ

Παρημιθοῦ γνωρίζω μιά,
πῶμα καὶ παραμύθι,
ποῦ τὴν κοιμίζει ἡ γλασεμά
καὶ τὴ ξυπνάει τ' ὄρνιθι.
Ποιὰ νάψα ἡ παραμυθοῦ ;
«Σιγὴν τῷ στόματί μου δοῦ !

ΔΟΝ—ΠΑΣΚΟΥΛΛΕΣ

ΣΕ ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΑΤΑ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΑ

Ἄκριτος, Γιάννης εἰσουνα, καὶ Κριτικὸς, Γιαννάκης, καὶ τῶρ' ἀντὶ ἀπόστολος, βγήκες ἀποστολάκης.

ΣΕ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΠΟΝΙ

Γιὰ ν' ἀκουστεῖς, τὸν Παλαμά
ἀρνιέψαι ἡ στεῖρα σου ἡ ψυχῇ —
Τὸ ἴδιο κι' ὁ Ἡρόδοτος
ἔκαμε σ' ἄλλην ἐποχῇ.

ΠΙΚΡΑΓΚΑΘΗΣ